

Sala Hal presenta un concert de música electroacústica interpretat pel flautista de bec Joan Izquierdo, precedit per una conferència del mateix intèrpret on parlarà de les diferents obres del concert

SALA
HAL

20 de març de 1997 a les 19.30 hores

LA FLAUTA DE BEC, L'ELECTROACÚSTICA I L'ACTUALITAT

Joan Izquierdo

I NOU MIL·LENNI

AUDIOVISUAL

PROGRAMA

Music Minus one I: Concierto Barroco

(8')
José Iges, 1995

Xenon

(7')
Adolfo Núñez, 1994

"...que no desorganitza cap murmurí"

(12')
Gabriel Brncic-Isaza, 1994
(a Joan Brossa)

Sweet

(5')
Louis Andriessen, 1964

Gesti

(6')
Luciano Berio, 1966

Témenos

(6')
Alex Arteaga, 1996

Oda

(10')
Cristian Morales-Ossio,
1997

Els flautistes de bec hem lamentat a bastament *aquell període en el qual la flauta de bec perdia definitivament la batalla*, però, probablement, ens n'hauriem de felicitar, perquè el sortir malparat de l'aventura orquestral ens regalà un instrument completament lliure d'empremia romàntica.

En aquest sentit, és curiós observar alguns dels primers intents de dotar al "nou" instrument d'un repertori: entusiastes pioners com Michael Vetter ja explicaven fa més de trenta anys com les noves composicions eren obra quasi exclusiva de professors de música que escribien amb objectius pedagògics. A aquells primers amants de la flauta dolça els costà molt concebre cap altre camí que no fós el dels "temes amb variacions", "les sonatines", acompanyades quasi sempre de piano, mentre Vetter ja s'entusiasmava pensant que *"moltes de les possibilitats de la flauta de bec són molt properes a la música electrònica (...) i en ser explotades plenament, fan d'ella un instrument que combina i barreja de manera natural les característiques de la 'flauta dolça' amb les de la 'flauta acerba'."*

Ens cal reconèixer que l'instrument se'n surt a l'encertar la via de l'absoluta contemporaneïtat amb ell mateix a través d'unes obres que li obriren la porta gran d'aquella avantguarda feta de serialisme, electrònica, composició aleatòria i noves tècniques instrumentals.

Fixem-nos en la manera com Andriessen interromp la dolçor del solista fins a dur-lo a la saturació absoluta (inherent a una certa imatgeria electroacústica) o en com Berio *dissocia els comportaments per reconstruir-los després, transformats, en unitat musical*, oferint-nos el plaer d'uns "sorollets" més propers a la cultura de la cinta magnètica que a la dels instruments antics. Obres mestres que, entre altres, contribuïren a la formació d'un univers sonor que els flautistes de la generació anterior difícilment haurien pogut imaginar.

Si l'electrònica fóu important per al creixement d'un nou idioma per a un instrument vell, també és cert que sovint la immensitat pot resultar vertiginosa. És potser per això que els *témenos* instrumentals poden constituir una important alenada d'aire fresc amb la *riquesa de les seves estrictes limitacions*. En qualsevol cas, les diverses eines musicals segueixen enriquint-se mútuament avui com ho han fet sempre. Contraposant-se, negant-se o ampliant-se. Com sempre.

Com enriquiment és la *mica de vida abocada a la disposició del concert*; seria molt difícil no agrair a tots els "nois" l'entusiasme i la mica de vida; al cap i a la fi *és per això que fem música*, i és per això que la interpretem i que, finalment, volem el concert. Gràcies.

Joan Izquierdo

Entrada gratuïta.

Lloc: Auditori de la UPF
Ramon Trias Fargas, 25-27 (prolongació del carrer Sardenya)
Metro: Ciutadella-Vila Olímpica (L4) i Marina (L1)
Autobusos: 10, 40, 41, 42, 71, 92 i 141

Organitza:

INSTITUT UNIVERSITARI DE L'AUDIOVISUAL
UNIVERSITAT POMPEU FABRA
La Rambla, 31 Barcelona. Telèfon: 542 2200. <http://www.iua.upf.es>

En col·laboració amb:

PHONOS FUNDACIÓ PRIVADA

Music Minus one I: Concierto Barroco José Iges, 1995

Es tracta de la primera peça d'una sèrie que, amb el terme genèric de "Music Minus One", pren en consideració el fet evident de que qualsevol cinta de so organitzat que acompanyi a un solista es comporta de la mateixa manera que els discs de la coneguda sèrie homònima. D'aquesta manera en aquesta, escrita a suggerència del flautista Joan Izquierdo, utilitzo fragments de dos enregistraments procedents d'un LP de MMO: provenen de l'"Andante" del *Concert en la menor* de G.Ph. Telemann, i de l'"Andante" del *Concert de Brandenburg nº 2* de J.S. Bach. No és música escollida a l'atzar, perquè correspon rigorosament a aquell període en el qual la flauta de bec perdia definitivament la batalla amb la flauta travessera barroca.

En aquestes obres, més que ocupar el lloc que li correspondria, dialoga amb ella, perquè en els enregistraments de la firma MMO que s'han utilitzat l'instrument absent era, de fet, l'oboè. Al muntar l'obra hi ha també una distesa ironia, que s'alça contra la fetixista melomania habitual de la mateixa manera que contra el neopreciosisme d'arrel conservadora que dona vida a gran part de la creació electroacústica actual.

Xenon Adolfo Nuñez, 1994

L'obra parteix d'una sèrie d'impressions derivades de la sonoritat pròpia de l'instrument. D'un començament característic amb el seu propi volum de so es passa, tot canviant de nivells de densitat i intensitat, a fragments més alleugerits realitzats sobre registres especials tant a la part electrònica com en el solista. L'alternança de timbres, amb diferents materials en cadascun d'ells, configura l'estructura de les quatre seccions en que s'estructura la peça. Dedicada a Eduardo Polonio, Xenon ha estat escrita pensant en el flautista Joan Izquierdo.

**"...que no desorganitza
cap murmuri"**

Gabriel Brncic-Isaza, 1994
(a Joan Brossa)

Res és tan important com veure els llums del poble des d'una perspectiva àmplia. La suau remor nocturna de les fàbriques. Els llums, que som nosaltres mateixos. L'escalfor del que se sent a prop. És per això que fem música, i és

per això que la dediquem i que, finalment, volem el concert. La nostra ofrena a la ciutat.

El músic és el so de la societat. El murmur o el "soroll organitzat" (*). Cada vegada que contemplo el meu poble amb les seves muntanyes com a rerafons, veig, entre oscil·lacions del camp visual, constel·lacions que resolen en llums, electricitat premeditada. I això és la música: aplec del que és extern i llunyà en la visió instantània; l'escolta desacostumada. Ja no pot explicar-se el treball d'un flautista ni el d'un compositor amb l'arrogància geomètrica d'altres anys. S'explicarien, potser si els entenguéssim com una mica de vida abocada a la disposició del concert. Demà, tot haurà estat record d'una sensació auditiva errívola, perduda entre l'inabastable, el suposat i la calculada escansió dels sons.

(* "Ruido organizado" és un programa de ràdio de Julio Sanz que difon músiques alternatives.

Sweet Louis Andriessen, 1964

La dolçor és un dels atributs de la flauta de bec. Aquesta obra es pot entendre com una lluita entre el solista, que el que vol és tocar el més bonic i dolç possible, i una sèrie d'interferències que li ho impedeixen. Tant *Sweet* com *Gesti* fóren escrites per a Frans Bruggen.

Gesti Luciano Berio, 1966

A les meves *Sequenzas* he cercat d'aprofundir alguns aspectes tècnics específics de l'instrument i potser també he cercat de desenvolupar musicalment un diàleg entre el virtuós i el seu instrument, dissociant els comportaments per reconstruir-los després, transformats, en unitat musical.

Témenos Alex Arteaga, 1996

Témenos neix d'un fructífer estudi de la flauta de bec baixa, realitzat gràcies a la col·laboració de Joan Izquierdo, que n'és intèrpret, i a qui està dedicada.

La seva organització gira al voltant de dos aspectes centrals en la producció sonora d'aquest instrument: la relació entre dinàmica i freqüència i la varietat tímbrica. En aquest cas, l'electrònica no fa altra cosa que ampliar encara més aquestes possibilitats, dins el terreny

acotat, el *Témenos*, d'"el so de la flauta".

La flauta, com a instrument, desplega tota aquesta riquesa d'una manera "interna", dins de les seves estrictes limitacions. Aquesta obra assumeix aquest comportament i pretén desenvolupar-se també en aquest espai interior delimitat.

Oda Cristian Morales-Ossio, 1997

L'obra va ser composta el febrer de 1997 a la ciutat de Barcelona. La possibilitat de concebre una peça basada en la dualitat "so-silenci", i en la vida en ambdues dimensions, va motivar el compositor a escriure una partitura on la temporalitat està suggerida per les característiques pròpies del so. Així, el temps de vida tant del so com del silenci, està controlat directament per la sensibilitat auditiva dels instrumentistes, que han de seguir estrictament les indicacions de com produir els sons.

La part electroacústica està activada per un tercer executant. En definitiva, l'obra reclama la capacitat sensorial dels músics per fer néixer, madurar i extingir el so i el silenci.

El títol és una al·lusió al gènere poètic del mateix nom; l'objecte sonor és sempre el mateix, la descripció d'aquest canvia com el devenir; l'objecte poètic-sonor és una metàfora de la utopia de l'eternitat i la transcendència.

Nascut a Barcelona el 1966, Joan Izquierdo finalitza els estudis de flauta de bec a Barcelona el 1988. Estudia al Sweelinck Conservatorium d'Amsterdam amb Walter van Hauwe, on obté el diploma de Professor Superior (DM) el 1993 i el de Solista (UM) el 1994. Ha rebut beques de la fundació Caixa de Barcelona i del Ministeri de Cultura. Ha estat guardonat en la "7a. mostra de joves solistes i grups de cambra" de l'Institut Català de Serveis a la Joventut (1991), i al "Concurso Permanente de Jóvenes intérpretes 1991" de Joventuts Musicals d'Espanya. Forma part de diversos conjunts de cambra amb els que aborda repertoris i estils ben diferents participant des de la "Muestra Nacional de Música de Cámara 1990" del "Instituto de la Juventud" i els cicles de Joventuts Musicals de Barcelona a esdeveniments com el "XXII Festival Internacional Cervantino" (Mèxic), el "1er Festival de Música del Segle XX" de Barcelona, o el "XVIII Festival de Música Antiga" de la Fundació "La Caixa". En el camp docent, ensenya flauta de bec a l'escola Municipal de Música de Molins de Rei i és coautor, amb Rosa Ma. Montserrat i Rafael Jiménez, dels llibres de flauta de bec de l'editorial Barcanova.